

Ystad
SK

L 1911
(M 58M) 1(5)

2003-11-18

432-28723-03

DELGIVNINGSKVITTO

Relevantikvarieämbetet
nr. 2003-11-19
nr 315-9257-2003

Vår referens

Miljöenheten

Suzanne Pluntke

040/044-25 20 43

M 022 (kommunikation)
A 110 (Jvq-station)

Förklaring att Ystads station på fastigheten Edvinshem 2:61 i Ystads kommun, Skåne län, har övergått till byggnadsminne enligt kulturminneslagen.

Länsstyrelsens beslut

Ystads station, som enligt regeringsbeslut den 21 augusti 1986 har förklarats som byggnadsminnesmärke, har den 1 januari 2001 med full äganderätt övergått till Jernhusen AB och utgör från detta datum byggnadsminne enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm, KML.

Länsstyrelsen meddelar jämlikt 3 kap 2 § KML följande skyddsbestämmelser.

1. Stationshuset (nr 1 på bilaga 2) och uthus (nr 2-3 på bilaga 2) med mellanliggande murar får inte rivras. Byggnaderna och murarna får inte byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras exteriört.
2. I stationshuset (nr 1 på bilaga 2) får inte göras ingrepp i eller ändring av stommen, dvs bärande vägg eller annan bärande byggnadskonstruktion samt bjälklag.
3. I de delar av stationshuset som markerats med snedskraffering på bilaga 3
 - får inte planlösningen ändras.
 - får inte göras ingrepp i eller ändring av fast inredning.
 - får inte ytskikt övertäckas, övermålas eller på annat sätt förändras.
4. Byggnaderna och mellanliggande tegelmurar skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhåll skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
5. Skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området ska hållas i sådant skick att byggnadsminnets karaktär och utseende inte förvanskas.

2003-11-21 beslut Mp
kopierat till UK = BM ve j A = / Jh

Kommentarer till skyddsbestämmelserna

Intentionen med skyddsbestämmelserna är att Ystads station ska bibehålla sin ursprunglighet för framtiden. Ändringar som strider mot skyddsbestämmelserna kräver skriftligt tillstånd från länsstyrelsen. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Med ändring menas alla åtgärder som inte är rent underhåll exempelvis borttagande eller ändring av byggnadsdelar, upptagande och igensättning av fönster och dörrar, förändring av markbeläggning, nya installationer såsom t ex ventilation och rördragningar, byte av färgsättning samt ändring av material eller färgtyp. Med fast inredning menas bl a golv, golvlister, dörrar och snickerier (se 2 kap 2§ Jordabalken). Länsstyrelsen vill påpeka att utförandet i sig, inte bara utseendet på den utförda insatsen, är en stor del av ett byggnadsminnes kulturhistoriska värde, varför såväl material som utförande måste anpassas till huset. Om tillägg görs måste de kunna återställas.

Länsstyrelsen ger råd och upplysningar om lämpliga vård- och underhållsåtgärder.

Redogörelse för ärendet

Regeringen beslutade den 21 augusti 1986 att Ystads station skulle betraktas som byggnadsminnesmärke enligt kungörelsen nr 744 av den 20 november 1920 med senare tillägg med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet. Beslutet grundade sig på en bedömning av kulturhistoriska värden utifrån den stationshusinventering som genomfördes i samarbete mellan SJ:s dåvarande bandistrikt, Arkitekturmuseet och Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Ystads station övergick den 1 januari 2001 i enskild ägo. RAÄ valde att behålla tillstånds- och tillsynsansvaret över Ystads station t o m den 31 december 2002. Under denna period har förslag till skyddsbestämmelser tagits fram av RAÄ i samarbete med ägare och länsstyrelsen i Skåne län, vilket härmed fastställs.

Ystads station ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården. Gällande detaljplan tar ingen hänsyn till anläggningens kulturhistoriska värde. Enligt den kommunalt framtagna "Bevarandeplan för den medeltida stadskärnan i Ystad" från 1981 klassas stationshuset som varande av byggnadsminnes- eller byggnadsminnesmärkesklass. Tegelbyggnaden precis öster om nuvarande fastighetsgräns är en del av stationsanläggningen eftersom den är sammanbunden med övriga byggnader medelst en mur. Aktuell byggnad (som rymmer en transformator-

station) ägs av Banverket och kvarstår därmed som statligt byggnadsminne i enlighet med regeringens beslut från den 21 augusti 1986.

Skäl för beslut

Privatbanornas utbyggnad visar järnvägens betydelse som ekonomisk motor under andra hälften av 1800-talet. Ystad är en av de platser som tidigt nämndes i samband med järnvägsanläggandet i Sverige. I greve A E von Rosens förslag från år 1845 var Ystad en av tre föreslagna ändstationer för stambanan från Stockholm. Först tio år senare började anläggandet av ett statligt järnvägsnät, vars södra slutstation förlades till Malmö. Ystad förbands med stambanan genom Ystad-Eslövs järnvägsbolag (YEJ), som öppnades år 1866. Banan anlades för att försöka transitera resandetrafiken mot kontinenten över Ystad och för att hamnen i Ystad skulle få kontakt med ett vidgat jordbruksomland. Vanligen kom järnvägen att dela upp samhällena i en framsida och en baksida; i Ystad vänder sig istället stationsbyggnadens huvudfasad mot havet. Ursprungstanken var att passagerarna snarare skulle nå Ystads station via båt från kontinenten och järnvägsstation placerades som stadens port mot kontinenten.

Majoren och järnvägsarkitekten Claes Adolf Adelsköld utsågs att leda järnvägsbygget som påbörjades år 1863. Ystads stationsbyggnad tillhör den största av Adelskölds uppförda stationshusmodeller och visar att Ystad har haft en huvudstationsfunktion. I den stora stationsmodellen skulle det förutom väntsal och godsexpeditioner finnas plats för järnvägsbolagets kontor. Dessa "huvudstationsfunktioner" är till stor del bevarade i planlösningen i Ystads stationshus. I bottenvåningens centrala del är det fortfarande möjligt att uppfatta de ursprungliga resanderummen som vestibul och väntsalar för olika klasser av resande. Här finns också delar av den fasta inredningen t. ex. golvplattor och vägghälsor bevarade. Andra våningens planlösning visar funktioner med lokaler för kontor och direction. Även om de äldsta ytskikten inte längre finns kvar visar vestibulens bevarade klinkergolv och bröstpanel samt bröstpanelen i rum 120 stationsbyggnadens planlösning och rumsfunktion vid 1800-talets slut.

Ystads station är ett exempel på god ingenjörarkitektur. Ystad station, uppförd medeltidsinspirerad rundbågsstil, är en långsträckt byggnad i två våningar med utskjutande partier i form av mitt- och sidorisaliter. Den rödbruna byggnadskroppen av tegel, murat i renässansförband, flankeras av två mindre envåningsbyggnader. Två mindre byggnader, uthus och avtråde, är sammanbyggda med huvud-

byggnaden genom tegelmurar. Sammantaget är stationsanläggningen i Ystad välbevarad såväl ut- som delvis invändigt och stationens olika funktioner är fortfarande tydligt avläsbara.

För historik och byggnadsbeskrivning, vilket ligger som för grund för detta beslut, se bilaga 4.

Detta beslut kan överklagas till länsrätten i Skåne län, se nedan.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Lise-Lotte Reiter, förste länsassessor Christina Cinthio, bebyggelseantikvarie Suzanne Pluntke och länsantikvarie Thomas Romberg, föredragande.

Lise-Lotte Reiter

Thomas Romberg

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över byggnadsminnesförklarade byggnader
3. Plan över Ystads station
4. Byggnadsbeskrivning

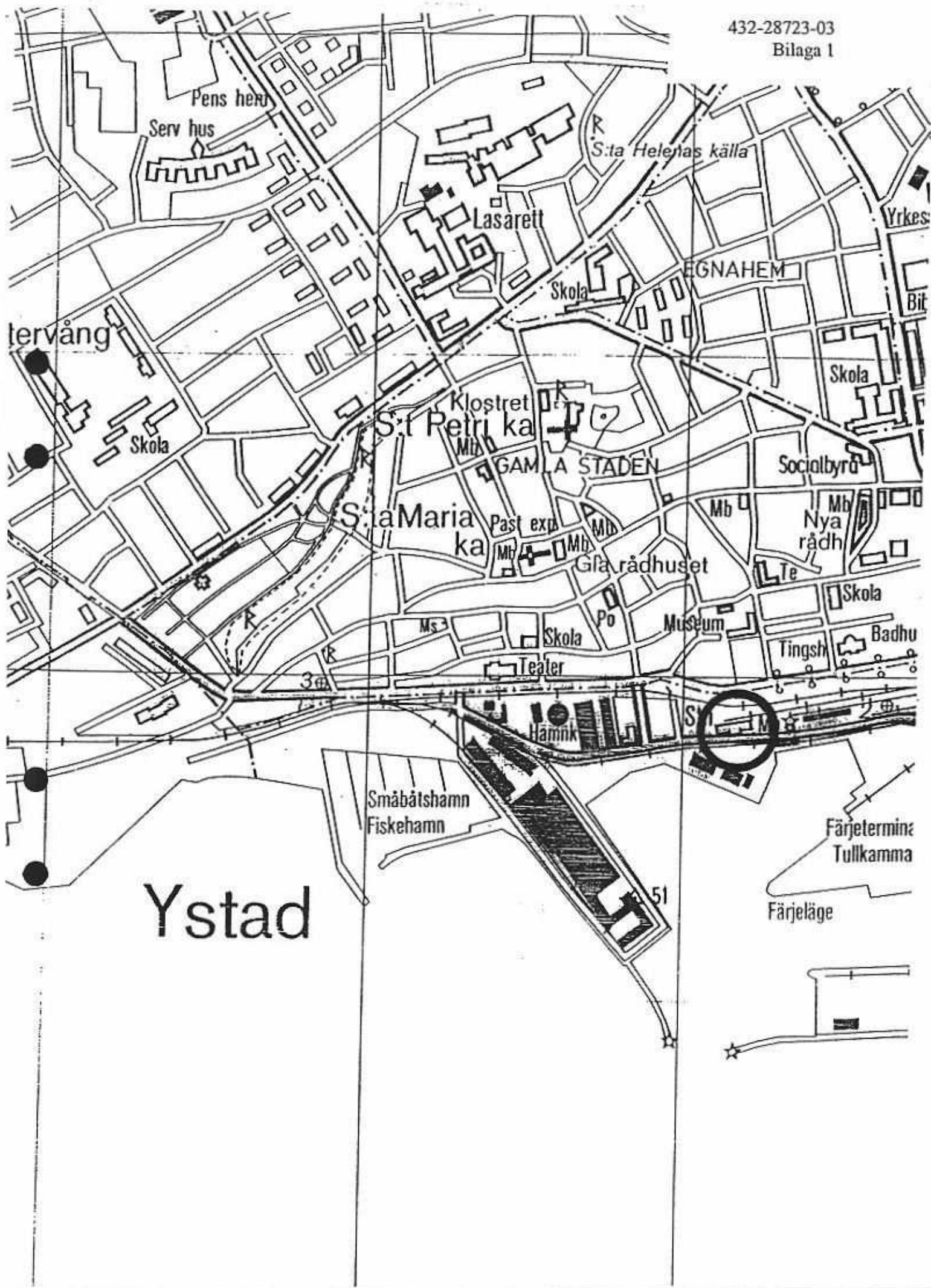
Sändlista

Jernhusen AB, Box 584, 201 25 Malmö
Ystads kommun, stadsbyggnadskontoret
Lantmäterimyndigheten i Skåne län, Malmö
Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne
Ystads museum, Håkan Nilsson

Riksantikvarieämbetet

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Länsrätten i Skåne län. *Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.*

Ystad

Småbåtshamn
Fiskehamn

Färjetermin
Tullkamma

Färjeläge

51

Karta

2002-11-05.

Ärende

Avstyckning från Edvinshem 2:2
Ystad kommun*Anders Håkansson*

Anders Håkansson

Förrättningslantmätare

Fastighetsrättslig beskrivning, se Beslut, aktbilaga BE.

Aktbilaga KA

Ärendenr: M01727

Figur 1 = Edvinshem 2:61

Teknisk beskrivning:

Koordinatförteckning

Pkt	X	Y	Markering
15441	44216.04	16913.88	Rör i mark
15442	44153.85	16926.13	Rör i mark
15443	44153.85	16935.09	Rör i mark
15444	44158.09	16988.60	Spik i asfalt
15445	44176.26	17061.26	Omarkerad, ny
21736	44214.09	16922.15	Omarkerad, ny
21737	44210.16	16939.56	Omarkerad, ny
21738	44207.66	16951.47	Omarkerad, ny
21739	44206.46	16957.67	Omarkerad, ny
21740	44203.83	16973.00	Omarkerad, ny
21741	44203.36	16976.15	Omarkerad, ny
21742	44201.30	16979.91	Omarkerad, ny
21743	44185.01	16980.77	Omarkerad, ny
21744	44171.31	16982.18	Omarkerad, ny
21745	44187.72	17059.82	Omarkerad, ny
21746	44176.14	17062.31	Omarkerad, ny

Nybildade servitut
redovisas i
aktbilaga BE.

Teckenförklaring:

---	Traktgräns
- - - - -	Fastighetsgräns
▣	Stationsbyggnad
▭	Övrig byggnad
---	Väg
====	Järnvägsspår

Hus 1 Stationsbyggnad
Hus 2 och 3 F d uthus och avträde
X Byggnad i Banverkets ägo
Gräns för skyddsområde

